

ชั่วโมงที่ 9 วิฤติของรัฐธรรมนูญ

ดร. ม.ร.ว. รุจยา อภากร

จากการบรรยายในชั่วโมงที่ 7 เราได้ทราบแล้วว่ารัฐธรรมนูญที่สำคัญของโลกสมัยใหม่ รัฐชาติเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางการเมืองที่เข้ามาแทนที่รูปแบบความสัมพันธ์ที่มีจุดศูนย์กลางรวมอยู่ ที่สถาบันกษัตริย์และราชวงศ์ในยุโรปตะวันตกโดยเฉพาะในประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน ฮอลแลนด์ และสวีเดน

รัฐชาติมีแนวโน้มเป็นรัฐรวมศูนย์มีเมืองหลวงเป็นที่ตั้งของสถาบันหลักทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นพระราชวังของกษัตริย์ ทำเนียบของประธานาธิบดีหรือนายกรัฐมนตรี รัฐสภา กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ สถาบันการศึกษา สำนักงานใหญ่ของธนาคาร สถาบันการเงิน บริษัทค้าขาย โรงงานอุตสาหกรรม ศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง หรือท่าเรือ ท่าอากาศยาน สถานีรถไฟ รถโดยสาร อาคารทางศาสนาที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมอันเป็นสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมประจำชาติ

หลังคริสต์ศตวรรษที่ 17 มนุษยชาติได้ถูกจัดให้สังกัดในโครงสร้างของรัฐชาติเรื่อยมาตั้งแต่การก่อตั้งสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส หลังการปฏิวัติในศตวรรษที่ 18 ที่มีอุดมการณ์ของความเสมอภาคและสิทธิมนุษยชน ตลอดถึงการตั้งรัฐใหม่ในละตินอเมริกาและยุโรปก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ขั้นตอนล่าสุดคือการจัดตั้งรัฐชาติที่มีอธิปไตยในเอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแอฟริกา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลของการถอนตัวอย่างเต็มใจบ้างไม่เต็มใจบ้าง โดยรัฐจักรวรรดินิยม ฝรั่งเศส อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ ในรอบ 50 ปีที่ผ่านมา

รัฐชาติเหล่านี้มีลักษณะคล้ายคลึงกันจะต่างกันตรงขนาดของพื้นที่ รูปแบบการปกครอง เศรษฐกิจ จำนวนประชากร และวัฒนธรรม แต่ละรัฐมีดินแดนที่มีขอบเขตแน่นอนและได้รับการรับรองจากนานาชาติ มีรัฐบาลกลางที่มีอำนาจเหนือดินแดนแต่เพียงผู้เดียว

รัฐชาติในโลกสมัยใหม่แบ่งได้กว้าง ๆ เป็น 2 ประเภท **ประเภทที่หนึ่ง** คือรัฐชาติในรูปแบบ "ประชาคม" (civic) ที่มีอาณาเขตที่แน่นอนและความผูกพันกับสถาบันทางการเมือง อย่างเช่นรัฐสภากับการยึดถือหลักของความยุติธรรมภายใต้กฎหมายเหนือเชื้อชาติ ภาษา สีผิว ความเชื่อทางศาสนาหรือเผ่าพันธุ์ สมาชิกของรัฐมีความเสมอภาค มีสิทธิส่วนบุคคลหน้าที่ต่อรัฐและค่านิยมที่กำหนดร่วมกัน รัฐชาติประเภทนี้ได้รับอิทธิพลจากการพัฒนาการของระบบรัฐสภาในประเทศอังกฤษ รัฐธรรมนูญนิยมในสหรัฐอเมริกาและการปฏิวัติฝรั่งเศสในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ซึ่งล้วนมาจากแนวความคิดเชิงเสรีนิยมและ

ภูมิธรรม (enlightenment) ทั้งสิ้น

แนวคิดชาตินิยมที่แตกต่างออกไปและทำให้เกิดรัฐชาติอีกประเภทหนึ่ง คือรัฐชาติที่อิงเชื้อชาติและวัฒนธรรมดั้งเดิม ซึ่งในช่วงแรกเราพบในยุโรปตะวันตกในเยอรมันในแนวทางที่สองนี้ ในขณะที่รัฐมีอาณาเขตที่แน่นอนเช่นเดียวกับประเภทที่หนึ่ง ประเพณีภาษาและวัฒนธรรมที่ตกทอดมาแต่โบราณถือว่าเป็นตัวกำหนดหัวใจและวิญญาณของชาติมีมาก่อนรัฐและกำเนิดของรัฐชาติด้วยซ้ำไป สถาบันทางการเมืองและกฎหมายต้องอิงความเชื่อและประเพณีดั้งเดิม ซึ่งถือว่าเป็นสถาบันศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้ใดจะละเมิดมิได้ และสมาชิกในรัฐสมควรปกป้องและต่อสู้โดยไม่คำนึงถึงชีวิต

ประเทศและรัฐที่เกิดขึ้นใหม่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีลักษณะผสมระหว่างรัฐชาติแบบที่หนึ่ง และที่สองเพราะรัฐเหล่านี้ เช่น ประเทศอินเดีย พม่า และอินโดนีเซีย ต่างเป็นอาณานิคมของประเทศตะวันตกที่มีรูปแบบการจัดการทางการเมืองและการอยู่ร่วมกันแบบ "รัฐประชาคม" และได้สร้างประเทศอาณานิคมที่เน้นระบบการปกครองโดยระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ และหลักของกฎหมายเพื่อรักษาความสงบมิใช่เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น ผู้นำชาวพื้นเมืองได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้จึงได้พยายามสร้างรัฐหลังจากเอกราชที่รักษาอาณาเขตของอาณานิคม และมีค่านิยมคล้ายคลึงกับการปกครองโดยรัฐชาติตะวันตก แต่เนื่องจากการต่อสู้เพื่อขับไล่อาณานิคมตะวันตกต้องอาศัยความร่วมมือของประชากรที่ยังอิงความเชื่อ

ศาสนาและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ศาสนาและวัฒนธรรมเดิม เช่น ศาสนาฮินดู อิสลาม พุทธศาสนาแบบเถรวาท ตลอดจนความเชื่อในพลังศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ในธรรมชาติซึ่งโดยปกติจะถูกมองว่าขัดกับหลักของเหตุผลเชิงประจักษ์แบบตะวันตก ก็ถูกดึงมาใช้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความกล้าในการต่อสู้กับรัฐที่มีพลังทางวัตถุที่เหนือกว่า รัฐชาติที่ได้รับเอกราชหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงต้องอิงเชื้อชาติเดิมเป็นหลัก เช่น ความเป็นพม่า ลาว หรือเขมร หรือไม่กี่สร้างวัฒนธรรมชาตินิยมขึ้นมาใหม่ ดังเช่นในประเทศฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย เป็นต้น อย่างไรก็ตามก็ด้วัฒนธรรมพื้นเมืองที่ถูกปลุกขึ้นมาใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองนั้นเป็นวัฒนธรรมที่เล็กสรรแล้ว ในขณะที่ยังมีวัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มคนและตระกูลภาษาอื่น ๆ อีกมากที่ถูกมองข้ามและรอการรื้อฟื้นในทำนองเดียวกัน

ในปัจจุบันรัฐชาติกำลังเผชิญปัญหาใหญ่ 4 ประการ ที่ทำให้เราเห็นการเปลี่ยนแปลงที่คงจะก่อเกิดขึ้นกับรูปแบบการจัดการทางการเมืองแบบนี้

ประการแรก รัฐชาติแต่ละแห่งกำลังพบว่า ไม่สามารถกำหนดชะตากรรมและทิศทาง นโยบายโดยอิสระได้ เนื่องจากขาดแคลนทรัพยากรทางเศรษฐกิจ กำลังคน และกำลังทางทหาร เมื่อเปรียบเทียบกับรัฐอื่น ๆ โดยเฉพาะรัฐมหาอำนาจที่มีพลังทางเศรษฐกิจ แส่นยานุภาพทางอาวุธ และประชากรที่มีการศึกษา เช่นสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส ประเทศเหล่านี้นอกจากจะมีบทบาททางเศรษฐกิจและการทหารสูง ในฐานะผู้มีอาวุธนิวเคลียร์แล้วยังสามารถควบคุมกลไกทางการเมืองระหว่าง

ประเทศที่มีจุดศูนย์รวมที่องค์กรสหประชาชาติอีกด้วย จากการทำเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงมีสิทธิในการเพิกเฉยมติของที่ประชุมใหญ่ของสหประชาชาติที่ประกอบด้วยสมาชิกรัฐชาติจากทั่วโลกและออกเสียงยับยั้ง (VETO) มติของคณะมนตรีความมั่นคงได้ด้วย

ประการที่ 2 แม้กระทั่งรัฐที่มีพลังทางเศรษฐกิจและการเมืองสูง สามารถกำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้ก็ยังคงมองว่าการอยู่อย่างโดดเดี่ยวไม่เป็นผลดี ควรรวมพลังเพื่อให้เกิดรูปแบบความสัมพันธ์ที่ใหญ่ขึ้นกว้างขวางขึ้น ด้วยเหตุนี้รัฐในยุโรปตะวันตกจึงรวมกันก่อตั้งประชาคมยุโรปขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายว่าวันหนึ่งคงจะสามารถรวมเป็นหนึ่งเดียวกันได้อย่างแท้จริง อย่างที่อาจจะเรียกว่า "สหรัฐยุโรป" ที่มีแสนยานุภาพทัดเทียมกับสหรัฐอเมริกา มีอำนาจต่อรองในด้านต่าง ๆ ได้มากขึ้น รัฐชาติต่าง ๆ ทั่วโลกจึงต้องพยายามแสวงหาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเมืองเพื่อความอยู่รอด ดังเช่นการจัดตั้งองค์กรอาเซียน (ASEAN) เป็นต้น

ประการที่ 3 การแสวงหาทรัพยากร ตลาด ทู่น และกำไร โดยไม่คำนึงถึงพรมแดนของชาติต่าง ๆ โดยบริษัทข้ามชาติ ธนาคาร สถาบันการเงินและนักแสวงโชค สามารถทำได้อย่างสะดวกสบายมากขึ้น โดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารเครือข่ายคอมพิวเตอร์และดาวเทียม รัฐบาลของรัฐชาติประสบปัญหาในการกำหนดและดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ปลอดจากการมีส่วนร่วม ทั้งในแง่ลบและแง่บวกจากองค์กรและบุคคลเหล่านั้น ซึ่งโดยทั่วไปจะมีทรัพยากรและงบประมาณมากกว่างบประมาณแผ่นดินของแต่ละชาติด้วยซ้ำไป

แต่เดิมรัฐบาลในชาติมีอธิปไตยในการกำหนดอัตราภาษีต่าง ๆ ที่ราษฎรในชาติจะต้องเสียให้แก่รัฐ แต่ในยุคเศรษฐกิจไร้พรมแดน รัฐบาลกำลังพบว่าอธิปไตยนี้กำลังจะหมดความสำคัญลงไปทุกขณะ

บริษัทข้ามชาติและธนาคารสามารถโอนทรัพย์สินจากประเทศที่ตนจดทะเบียนและถูกเรียกเก็บภาษีรายได้ไปสู่ประเทศอื่นที่มีนโยบายดึงทุนต่างชาติไปฝากไว้ในสถาบันการเงินของตน โดยเสียภาษีน้อยมาก เช่น ประเทศลักเซมเบิร์ก (LUXEMBURG) และลิกเคนสไตน์ (LEICHENSTEN) ด้วยวิธีนี้ระหว่างปี 1989 ถึง 1993 บริษัทรถยนต์ยักษ์ใหญ่ BMW หลีกเลี่ยงการเสียภาษีให้กับรัฐบาลเยอรมันกว่าพันล้านมาร์ค แม้กระทั่งบริษัทเล็ก ๆ ก็สามารถเพิ่มกำไรให้กับตนเองด้วยวิธีนี้ กว่า 500 บริษัทและธนาคารจดทะเบียนการค้าในเมืองดับบลิน ประเทศไอร์แลนด์เพราะรัฐบาลเก็บภาษีรายได้เพียง 10% กระทรวงการคลังเยอรมันเคยคำนวณว่าในปี ค.ศ.1994 บริษัทเยอรมันใช้ประเทศไอร์แลนด์เป็นที่เก็บทรัพย์สินมูลค่า 25 พันล้านมาร์ค เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีให้แก่รัฐบาลเยอรมัน

ประการที่ 4 ในช่วงของการสร้างชาติมีความจำเป็นที่จะต้องปักปันดินแดนให้ชัดเจนในหลายกรณีในแถบยุโรปตะวันออก เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแอฟริกา ชุมชนดั้งเดิมเป็นชุมชนที่ประกอบด้วยคนหลากหลายเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม และความเชื่อ เมื่อมีการขีดเส้นพรมแดน คนต่างกลุ่มจะถูกจับมาอยู่ด้วยกัน หรือคนวัฒนธรรมเดียวกันอาจถูกแบ่งไปอยู่ในหลายประเทศ ในหลายกรณีขบวนการชาตินิยมตั้ง

เอาวัฒนธรรมของชนชั้นสูงหรือกลุ่มวัฒนธรรมกระแสหลักเป็นฐานของสัญลักษณ์และค่านิยมที่นิยมหน้าตาของชาติที่ใหม่ วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากเมืองหลวง จะถูกลืมหรือมองข้าม ถูกปล่อยให้ตายไปเอง ชุมชนเหล่านี้จะถูกกลืนให้เข้าไปอยู่ในกรอบของค่านิยมและสัญลักษณ์ของกลุ่มที่มีเสียงข้างมาก

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ประชาชนที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางของชาติสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ส่งออกโดยประเทศเพื่อนบ้านหรือสถานีวิทยุกระจายเสียง เช่น BBC หรือ VOA ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีจุดประสงค์ในการเผยแพร่ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยและเศรษฐกิจแบบตลาดเสรีได้อย่างง่ายดาย การรับรู้ข้ามพรมแดนและการสร้างความสัมพันธ์ข้ามประเทศ ทำให้ชุมชนหรือชนกลุ่มน้อยพื้นเมืองเริ่มเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้น สามารถรวบรวมทุนข้ามชาติโดยการค้าสินค้าต้องห้ามแต่ราคาแพงเช่นฝิ่นและเฮโรอีน เพื่อนำมาซื้ออาวุธสงครามที่ขายอยู่ทั่วไปในตลาดอาวุธสงครามโลกมาใช้ในการต่อสู้หรือต่อรองกับรัฐบาลกลางในการเรียกร้องเอกราช ดังเช่นที่ปรากฏในยุโรปตะวันออก ศรีลังกา พม่า ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย เป็นต้น

ในหลายประเทศจึงพบว่าไม่สามารถควบคุม กำหนดชะตากรรมของตนเองได้ เพราะชุมชนในประเทศไม่ให้การสนับสนุนและยังไปคบค้ากับบุคคลภายนอกประเทศ ชาติที่ถือกำเนิดมาจากการเรียกร้องการแยกดินแดนการปกครองตนเอง โดยเน้นรากเหง้าทางเชื้อชาติในพื้นที่ ๆ ประกอบด้วยชุมชนหลากหลายเชื้อชาติภาษา ถ้าไม่มีวิธีการจัดการทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นที่พึงพอใจของกลุ่มคนอันหลากหลายเหล่านี้แล้ว ก็จะประสบปัญหาการเรียกร้องการแยกดินแดนการปกครองตนเอง หรืออย่างน้อยการมีส่วนร่วมในชะตากรรมของชาติมากยิ่งขึ้น

ปัญหาการขัดแย้งทางเชื้อชาติ (ETHNIC CONFLICT) ภายในรัฐชาติ เป็นผลพวงของขบวนการชาตินิยมและการสร้างจิตสำนึกเชิงเชื้อชาติ วัฒนธรรม ที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง คนพื้นเมืองดั้งเดิม เช่น เอสกิโม และอินเดียนแดงในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา อบอริจิน ในออสเตรเลีย เมารีในนิวซีแลนด์ได้รับความเห็นอกเห็นใจมากขึ้น โดยเฉพาะจากการสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินและแหล่งทรัพยากรในช่วงการเข้ามายึดครองพื้นที่ โดยผู้อพยพมาจากยุโรป ตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 กลุ่มคนพื้นเมืองเหล่านี้บางกลุ่ม เช่น กลุ่มอบอริจินในออสเตรเลีย ได้เริ่มนำสัญลักษณ์ของความเป็นชาติ คือธงชาติ มาใช้ในขบวนการเรียกร้องสิทธิทางเศรษฐกิจและความเสมอภาคในทางกฎหมายอีกด้วย

ในบางกรณีกลุ่มผู้อพยพเข้ามาอยู่ใหม่ในประเทศ เช่น กลุ่มคนจีนในประเทศอินโดนีเซีย คนอินเดียในเกาะฟีจี หรือกลุ่มคนเวียดนามในออสเตรเลีย กลับกลายเป็นเป้าการโจมตีทางเชื้อชาติเพราะกลุ่มคนเหล่านี้ได้ทำงานหนักจนสามารถยึดครองฐานทางธุรกิจและการค้าไว้ได้ การที่กลุ่มผู้อพยพเหล่านี้ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา และศาสนาของตนไว้ ซึ่งบางครั้งแตกต่างจากลักษณะทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนาที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของประเทศที่ตนเข้าไปอยู่ ความแตกต่างจึงถูก

นำมาใช้เป็นข้ออ้างในการโจมตีทางการเมือง และการใช้กำลังรุนแรง ดังเช่นเป็นอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย

ทางออกของรัฐชาติจึงน่าจะเป็นการส่งเสริม "พหุสังคม" (PLURAL SOCIETY) ที่ยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรมของสมาชิกในรัฐ และการแบ่งสรรสิทธิทางเศรษฐกิจด้วยความเป็นธรรม แต่เนื่องจากในหลายกรณีรัฐชาติได้ถือกำเนิดมาบนฐานทางจิตสำนึกของวัฒนธรรมใดใด จึงยากต่อการปรับตัว

ปัญหาทางวัฒนธรรมและการเมืองของรัฐชาตินี้ แม้กระทั่งประเทศที่ถือว่าเป็นประเทศแรก ๆ ที่ลักษณะเป็น "รัฐชาติ" คือประเทศอังกฤษ ก็ยังประสบอยู่

คำว่า "NATION" เริ่มถูกนำมาใช้เป็นศัพท์การเมืองเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ ในศตวรรษที่ 16 โดยมีความหมายครอบคลุมถึง "people" หรือประชาชนด้วย ซึ่งแต่ก่อนนั้นเน้นแต่สถาบันกษัตริย์และศาสนา

ประเทศอังกฤษที่เรารู้จักกันในปัจจุบันนั้น เป็นส่วนหนึ่งของรัฐชาติที่มีชื่อว่า "สหราชอาณาจักร" หรือ United Kingdom รัฐนี้ประกอบด้วยคน 4 กลุ่ม คือ อังกฤษ เวลส์ สกอตแลนด์ และไอร์แลนด์ ในขณะที่อังกฤษมีรากฐานมาจากกลุ่มเองไกลแซกซ์ัน อีก 3 กลุ่มนั้นมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่เรียกว่า เคิลติก (Celtic) และมีความแตกต่างเฉพาะกลุ่มออกไปอีก การใช้กำลังและนโยบายประสานราชวงศ์ โดยการสมรสนำไปสู่การรวมเป็นราชอาณาจักรเดียวกันระหว่าง อังกฤษ เวลส์ และสกอตแลนด์ ในตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 (ค.ศ.1707) ในเกาะไอร์แลนด์ ความแตกต่างทางศาสนาระหว่างพวกไอร์แลนด์ ซึ่งนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกกับกลุ่มโปรเตสแตนต์ ทำให้เกิดการขัดแย้งทางศาสนา แต่ชาวไอร์แลนด์บางกลุ่มเรียกร้องการปกครองตนเองเรื่อยมา โดยอ้างรากเหง้าวัฒนธรรมเกลิค (Gaelic) เพื่อสร้างความแตกต่างจากประเทศอังกฤษ เช่นใน ค.ศ.1785 มีการจัดตั้ง "ราชบัณฑิตยสถานไอร์แลนด์" (The Royal Irish Academy) ขึ้น เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชาติไอร์แลนด์โดยเฉพาะ มีความพยายามที่จะสร้างภาพให้เห็นวัฒนธรรมอันเก่าแก่ที่เปี่ยมด้วยศรัทธาของศาสนาโรมันคาทอลิกที่ก้าวเข้าไปในไอร์แลนด์เป็นแห่งแรก มีการสร้างภาพความสวยงามทางธรรมชาติของเกาะไอร์แลนด์ที่แตกต่างไปจากภาพพจน์ของเมืองอุตสาหกรรมอันสกปรกในประเทศอังกฤษ ขบวนการเหล่านี้ทำให้รัฐบาลอังกฤษผนึกไอร์แลนด์เข้าร่วมเป็นสหราชอาณาจักร ในตอนต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 19 ชาวไอร์แลนด์หลายกลุ่มได้เรียกร้องขอปกครองตนเองตลอดศตวรรษที่ 19 โดยการนำของกลุ่มพรรคการเมืองรัฐสภาไอร์แลนด์ (Irish Parliamentary Party) และองค์กรวัฒนธรรมของเอกชนที่มีชื่อว่า Gaelic League ที่มีจุดประสงค์ใหญ่คือ รวมกำลังของผู้ที่พูดภาษาไอร์แลนด์ทุกคน ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด การเรียกร้องโดยใช้กำลังได้เพิ่มมากขึ้นเมื่อดูเหมือนว่าการเรียกร้องอธิปไตยอย่างสันติจะไม่ได้ผล ในปี ค.ศ.1921 พรรคเสรีนิยมอังกฤษสนับสนุนให้ชาวไอร์แลนด์จัดตั้งรัฐไอร์แลนด์ของตนเองได้ แต่ในภาคเหนือของเกาะ ซึ่งพลเมืองส่วนใหญ่เป็นโปรเตสแตนต์ ยังถือเป็นส่วน

หนึ่งของสหราชอาณาจักร

สภาพของไอร์แลนด์เหนือ หรือ อัลสเตอร์ (ULSTER) ยังเป็นปัญหาอยู่จนกระทั่งทุกวันนี้ผู้ที่นับถือศาสนาโรมันคาทอลิก ต้องการให้ดินแดนส่วนเหนือของเกาะไอร์แลนด์นี้ไปรวมกับรัฐชาติไอร์แลนด์ โดยมีพรรคซันเฟิน (SINN FEIN) และขบวนการ ไอ.อาร์.เอ (Irish Republican Army) เป็นผู้ผลักดันโดยใช้วิธีการรุนแรง ในขณะที่ผู้ที่นับถือศาสนาโปรเตสแตนต์ 900,000 คน ต้องการรักษาความสัมพันธ์ทางการเมืองกับประเทศอังกฤษ ความขัดแย้งเป็นไปอย่างรุนแรงตั้งแต่ ค.ศ.1969 เป็นต้นมา คนในสหราชอาณาจักรกว่า 50,000 คน ได้รับบาดเจ็บสาหัส และกว่า 3,000 คน ถูกสังหาร ด้วยเหตุนี้รัฐบาลอังกฤษต้องเสียงบประมาณกว่า 3 พันล้านปอนด์ในแต่ละปี ในการรักษาความสงบ โดยใช้ทหาร 20,000 คน

ในปัจจุบันชาวไอริชได้เผยแพร่เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน โดยผ่านสื่อนานาชาติ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และภาพยนตร์ฮอลลีวูด ดังจะเห็นได้จากการใช้เพลงพื้นบ้านไอริชในภาพยนตร์เรื่องไททานิค (TITANIC) เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว รูปแบบความสัมพันธ์ทางการเมืองและการอยู่ร่วมกันระบบรัฐชาติ ซึ่งในตอนแรกถือว่าเป็นรูปแบบที่พึงปรารถนา เพราะสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนต่าง ๆ ได้ กำลังเผชิญกับความเป็นจริงของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ที่ทำทลายการกำหนดพรมแดนโดยรัฐสมัยใหม่ การจัดกรอบของจิตสำนึกทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม ความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจที่สะสมมาเป็นเวลานาน และอำนาจของรัฐในการกำหนดชะตากรรมของตนในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ความเชื่อ และความมั่นคงทางการเมือง